

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituții și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Raporturile Româno-Jugoslave

Dl. Gheorghe Tătărescu, președintele consiliului, s'a reintors eri în țară, venind dela Belgrad.

Telegramele ne-au vestit în amănunt strălucita și prieteneasca primire pe care șeful guvernului român a avut-o în capitala Jugoslaviei.

Încă înainte de sosirea la Belgrad a d-lui Gheorghe Tătărescu, unanimitatea presei jugoslave, făcându-se ecoul sentimentului public, a salutat cu caldă simpatie și dragoste pe reprezentantul României.

În tot timpul șederei sale la Belgrad, primul ministru al României a fost obiectul celor mai vii manifestațiuni de strânsă prietenie. Pretutindeni, la toate serbările recepțiile și banchetele date în cinstea sa, d-l Gheorghe Tătărescu a fost ovaționat și aclamat, ca un vechi și credincios prieten al țării amice și aliate.

Șederea primului ministru al României în capitala Jugoslaviei n'a fost o simplă vizită de politețe, destinsă să strângă și mai multe bunele raporturi dintre ambele țări aliate și amice.

După cum atât de cuprinzător a declarat d-l Gheorghe Tătărescu reprezentanților presei străine și jugoslave, vizita d-sale făcută guvernului din Belgrad va fi rodnică în rezultate pozitive.

Cu acea bunăvoință și reciprocă dorință de a se strânge cât mai mult raporturile dintre cele două țări, primul ministru al României și membrii cabinetului jugoslav au avut convorbiri utile, examinând împreună toate problemele ce interesează deopotrivă România și Jugoslavia.

Din aceste convorbiri a reeșit o perfectă înțelegere, o deplină comunitate de vederi și interese reciproce asupra tuturor chestiunilor examinate, cași dorința comună de a asigura o cât mai grabnică dezvoltare a politicii de strânsă colaborare în toate domeniile vieții de Stat, între cele două țări aliate.

În continuarea politicii de apărare a păcii și a granițelor dobândite prin împlinirea dreptății istorice, vizita la Belgrad a d-lui Gheorghe Tătărescu va fi rodnică în rezultate pozitive. Din „Românul”

ajuta, spune o vorbă veche și Dumnezeu ne-a ajutat. Era prin urmare o datorie după o datorie din trecut a vechilor voveozi și marilor boieri, ca atunci când au reușit în războaie sau în treburi mai mari, să aducă prinos lui Dumnezeu, întințând titorie de biserică sau mănăstire.

Așa ne-am gândit și noi și mulțumim lui Dumnezeu că ne-a dat sănătate și putere ca să punem azi această piatră de temelie. Acest prinos adus lui Dumnezeu se restrânge asupra voastră enoriași acestei biserici, voi cari ați lucrat alături de noi de am scos din fundul pământului bogăția ascunsă. Toți muncim. Omul care nu muncește, nu are drept la viață. Viața nu e o plăcere, e o luptă și fericit nu poate fi decât acel care muncește, luptă pentru mai bine. Cei care nu vor să muncească și cari vor să trăiască din munca altora, sunt oameni răi cari caută să strice sufletele celor muncitori, să le înfigă invidia și răutatea în inimă. Pe pământ nu poate fi dreptate întreagă și nici egalitate; unde vă uitați împrejurul vostru, găsiți luptă și inegalitate: de la ierburi și insecte până la copacii mândri, animalele domestice și sălcațele, toate luptă în viață și pentru viață. Egali nu suntem decât înaintea lui Dumnezeu. Fiecare acolo unde l'a hărăzit soarta, trebuie să-și facă datoria, întreagă, să ajute pe cel mai slab, să iubească pe aproapele lui, cum a spus Domnul Isus. Nu e mulțumire mai mare decât când ajuți pe altul; pentru a fi mulțumiți în sufletul nostru, trebuie să ne gândim la cei care stau mai rău ca noi și să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a dat o soartă mai bună.

Nu poate fi mulțumire pe pământ fără credință în Dumnezeu, și de aceea primul nostru gând a mers la Casa Domnului. Pentru prea mărirea lui, facem această biserică și pentru ca voi cu toții, intrând în ea, să găsiți alinare și bucuria sufletului de care avem cu toții nevoie. Ea să rămâne chezașie de dragoste pentru credința strămoșească, să rămâne pildă urmașilor voștri ca atât timp cât suflare va fi pe aceste meleaguri, ea să fie românească, cu dragoste de neam și credință în Dumnezeu. Așa să ne ajute Dumnezeu.

Cuvântare

Din cucernicia generoasă a d. director general I. Cigurtu a răsărit un nou lăcaș al Domnului în „Țara Zarandului”. Dăm mai jos cuvântarea d. director general, ținută cu ocazia așezării pietrei fundam. în luna August.

Pr. c. Părinte protoereu, pr. cuvioși păr. iubiți enoriași

Mulțumesc prea cuv. p. protoereu, pentru frumoasele cuvinte adresate mie și colaboratorilor mei; vom căuta ca totdeauna să corespundem așteptărilor și bunelor cuvinte spuse.

După cuvintele pline de înțelepciune ale prea cuv. păr. p. Indrei îmi rămâne puțin

de spus. Ași vrea să vă fac o destăinuire sufletească Secretul reușitei întreprinderii la care lucrăm cu toții, este credința în Dumnezeu. Toți ne-am făcut datoria, nu am înșelat pe nimeni, i-am dat fiecăruia după datoria lui trebuia să reușim. Ajută-te și Dumnezeu te va

Duduia Milița

Nu la multe zile după lăsarea lui Rosmarin în libertate, în ulița mai largă din Scărișoara, se opri în clinchete de zurgălăi, o trăsură cu doi cai mari albi.

Era în ea fata lui State Anania, care ieșise la plimbare... prin satele învecinate.

Trăsura se opri la poarta unui sătean oarecare.

— Acasă-s gospodarii? — strigă du-duia Milița, clântănind închizătoarea porții de scânduri.

— Acasă, răspunse un glas de femeie.

...

— Da cine ești matale, duduiie, de nu ți-i cu bănat?

— Is de pe dealuri istea...

— Și cine te-a trimis la mine la pânză?

— Un om; m'a îndreptat cu degetul...

— N'am măicușă, n'am. Și nu pricep cum te-o fi îndreptat cineva încoace pentru că n'am pus nimeni din femeile de-aici, pânză, iarna trecută...

— Știu eu?

Iar când veneau înapoi spre trăsură, duduiia Milița se dădu în vorbă:

— Da... s'a auzit că ar fi fost închis

aici în Scărișoara un băiat de școală. Ce s'o mai întâmplat cu el?

Femeia se opri în loc, privi pe sub sprânceană și întreabă:

— Da ce interes îi porți dumitale? Nu — cumva îi vrei vre-un rău...

— Dimpotrivă...

— Aha... Păi — l'a pus procuroru în libertate.

— Și-i acasă?

— Acasă o fi... dacă n'o fi pornit după fete.

— ...

— ...

Duduia Milița își privi însoțitoarea în ochi și-i vorbi încet, tremurat:

— Cum te cheamă lele?

— Păi ce fel? Ai venit la mine și nu mă știi?... — Măranda!

— Lele Mărando., am să te rog un lucru... Un lucru de nimic, dar... să nu mă spui la nimeni...

— ...

— Să te duci la domnul Rosmarin și să-i spui că a întrebat de el o fată... O fată, așa cum is eu acuma...

— ...

— ...

Și trăsura svâcni și dispăru după deal.

* * *

Maranda lui Vasile Pușcașu a avut în viață nenorocul fetelor care se mărită din voia părinților și nu din voia lor.

Îi iubea pe Sandu lui Chichireață și s'a măritat cu Pușcașu — mai mare decât ea și ciupit de vărsat.

De-aceia, pentru că tot tânără și frumoasă a rămas, eră pe drept și deochiată în sat.

Cu bărbatul mereu la câmp și ea mereu acasă, le făcea fără nici o grijă...

Așa că nu cumva avusese lămuriri pe larg date, cu Măranda o brodisse fata lui State Anania.

Spre seară, Măranda își făcu drum la Ion Rotaru.

Luase aminte de grija fetei, să nu afle cineva și căută prilej să-i poate sufla flăcăului vestea.

Acasă era numai Floarea, care punea ciauul de măligă și Rosmarin care citea pe prispă o carte.

Stătu mai întâi de vorbă cu mama.

O întrebă de toate; dar îi era a vorbă, cum i-ar fi fost, de pildă, câinelui din curte să lingă sare.

(Continuare în pag. 4-a.)

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

Despre mâncare

Printr'o mâncare bună și regulată se poate păstra și restabili sănătatea. Când cine-va mănâncă numai carne, se aprinde sângele, se întărită pielea și se pot osteni intestinalele.

Când mănâncă numai vegetale, nu se întâmplă unele ca acestea; însă mai adese-ori, ele nu pot fi de ajuns spre a da corpului putere; ast-fel de mâncare îl slăbește.

Când cineva mănâncă carne și vegetale, adică când le amestecă și le felurește, îi merge mai bine. Cu toate acestea nu se poate ținea cine-va numai de această regulă. Ea cere, după împrejurări, să se modifice foarte mult.

Cel-ce lucrează afară din casă sau pe câmp și se ostenește mai mult, are trebuință de mâncare mai multă.

Apoi iarna stomacul funcționează mai bine și mistuește mai ușor; așa se poate mânca mai multă carne și substanțe grase. Vara nefiind pofta de mâncare așa de mare, niște bucate de vegetale sînt de ajuns cuiva. De aceea și Providența prin minunata sa îngrijire, a lăsat că pe când este cald, pământul să producă pretutindenea vegetale răcoritoare.

Primăvara mâncarea sățioasă e foarte vătămătoare sănătății. Postul pre-

scriind o dietă vegetală, a potrivit foarte bine legile igienice ca îndeplinirea cerințelor religioase.

Carnea gătită cu legume este bună, mai cu seamă pentru copii, însă bucatele iuți și întăritătoare nu sînt bune pentru dânșii.

Cei bătrâni trebuie să fie cu băgare de seamă asupra mâncării de seară.

Cât pentru cei bolnavi, ei fac foarte rău dacă nu țin întocmai dieta ce le-a prescris-o doctorul.

Regularea orelor de mâncare, niște bucate nici prea calde nici prea reci, și mestecarea bine a bucatelor, sînt de neapărată trebuință spre a-și păstra cine-va sănătatea.

T. T. D. D.

In atențiunea d-lor învățători!

GEOGRAFIA JUDEȚULUI HUNEDOARA

pentru cl. II primară, de:
E. FUGĂȚĂ și G. E. CAMBER.
se găsește de vânzare la toate librăriile din județ. Se poate comanda și dela autori Redacția gazetei „Zarandul”, Brad.
Prețul unui exemplar 25 lei. — Se dă rabat.

Sfaturi practice.

Alegera unei bune vaci de lapte

Intre altele, se cere băgare de seamă asupra ugerului, care trebuie să împlinescă următoarele condiții:

a) să fie mai lung, adică să se întindă cât de mult și înainte și înapoi. Să n'aibă forma unei pungi prea lăsată'n jos ca să se lovească'n mers de picioare.

b) Să fie mare, moale la pipăit. După muls ugerul rămâne sbârcit în partea dindărăt.

c) Să aibă pielea subțire, unsuroasă și gălbuie. Sfârcurile să nu fie nici prea scurte.

Dintr'un sfârc sănătos, laptele țâșnește la muls.

d) Ugerul să aibe vinele laptelui groase, umflate.

e) Oglinda laptelui, din partea din dărăt a ugerului, trebuie să fie cât mai mare.

(Cal. Gospodarului)

Insemnări din pribegie

[Continuare]

La plecarea din Siberia socot că e bine să scriu ceva și despre această Siberie așa de hulită, care așa cum era descrisă în cărțile de geografie, era oarecum spaima noastră când era în liceu. La fața locului nu e nici pe departe așa înspăimântor acest întins pământ. Se înțelege pentru omul liber. Intinderea Siberiei în Km. □ e cu ceva mai mare ca a Europei. Locuitori sunt abia 9 milioane așa că se vine 0.9 locuitori pe un Km. Inainte cu 400 de ani era locuită numai de numeroasele triburi de autochtoni, cari vorbesc câteva sute de dialecte. Țarul Ivan cel groznic cucerând hanatul Tătarilor dela Kazan a deschis calea Rușilor spre Siberia. Cucerirea nu s'a prea făcut sistematic, prin războaie grele, și nu s'a făcut de către țarii Rusiei, ci de către Cazaci. Ei, cu știrea țarilor și uneori fără știrea lor, au cuprins, încetul cu încetul, bucată după bucată aceste mari întinderi. Și-

au oprit lor pământurile cele mai bune de pe văile riuilor. In restul pământurilor stăpânirea rusească a colonizat Ruși și alte populații. Dealungul Siberiei duce linia fierată numită „magistrala siberiană”. Linia e dublă Paralel cu linia merge șoseaua numită a „Moscviei”. In lungul liniei este și zona celor mai multe colonii. In depărtări, spre Nord și Sud, trăesc și azi numai autohtonii. Pământul Siberiei — cam nisipos ca și al Rusiei europene — e foarte roditor. Se cultivă secara, grâul, cartoful, varza. Nu se cultivă porumbul, fasolea, vița de vie. Animale de casă și galite sunt din greu. Nicăiri pâinea, carnea și untul nu sunt așa ieftine ca în Siberia, exceptând America de sud. Mai sunt apoi marile bogății în minerale și păduri. Cea mai mare întindere în acest părți a avut-o Rusia în anul anul 1904, când stăpânea și Mancijuria întregă și acaparase și Coreia. In urma războiului din 1904—5 a pierdut Coreia și partea cea mai mare a Mancijuriei, iar în 1917 — după revoluție, Chinezii s'au făcut din nou stăpâni și pe Man-

cijuria de Nord. De atunci Rușii mai au în Mancijuria numai linia fierată în concesiune — numită linia Est-chineză.

Marea jadoneză, bordul vaporului Trazos-montes 28 Mai 1920.

Noaptea primă de călătorie pe mare a trecut în liniște. Obosiți de pregătirile imbarcării și de alergării, am dormit tun. Când ne-am trezit azi, cei ma mulți eram ca beți. „Răul de mare” încearcă să pună stăpânire pe noi. Pe mulți a și pus. Aceia nu sunt pe bord. Pe alții — foarte puțini — nu i-a atins de loc. La dejun acești din urmă au mâncat bine ca și aseară. Noi, cei mulți, am luat abia câteva sute de grame, iar cuprinși de acest rău nu au fost nici la masă. Timpul e mohorit, marea cețoasă și neliniștită. Vaporul se balansează înainte și înapoi, la dreapta și la stânga și senzația de greață dureroasă ce o ai cu ocazia acelor balansări, ori cum ai descrie-o, nu se poate înțelege. Stăm în salonul pentru fumători, făcând glume, ca să simțim mai puțin acest rău de mare.

POPULARE,

Cântec

Foaie verde vioarea
Șpune-mi pui de turturea
E'nghețată Dumărea
Hai, hai, Badeo hai.
Să treaca Badea pe ea
Cu trei cai alătorea
Hai, hai, Badeo hai,
Unu-i roșu ca și focul
Altu-i negru ca și corbul
Hai, hai, Badeo hai.
Unu-i murg cu coama mare
Pe care-i Badea călare,
Hai, hai, Badeo hai.
Pintenog la trei picioare
Bagă pe fața în boale
Hai, hai, Badeo hai,
Pleacă badea să se'nsoare
C'a găsit o fată mare
Cu paisprezece pogoane
Hai, hai, badeo hai.

GRIG. VIOREANU

Auzita dela flăcăi din sat

— D. Avocat TRAIAN IVAN, din Brad, a părăsit partidul Național-țărănesc, înscriindu-se în organizația d. Goga.

Nu e reclamă! E un adevăr!

O noutate senzațională, încălzirea cu sobe de teracotă

Cu acest nou sistem de sobe de teracotă, cu o cantitate de 10 kg. lemne, se face o încălzire suficientă pentru 24 ore.

Încălzirea se face repede și căldura se menține!

Acest sistem l'am învățat în străinătate și se poate aplica sigur chiar și la sobele vechi de teracotă.

Livrez, adică montez, în orice dimensiuni, culori și forme, sobe de teracotă, mașini de gătit, sobe șemeneuri, învelirea pereților cu plăci de fayance alb sau în orice culoare,

CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE.

Primesc sobe de teracotă vechi pentru a le edifica din nou, a le transforma în altă formă, le pot mări, precum și repara.

Pentru noul sistem arătat mai sus, garantez.

In așteptarea comenzilor On. public semnez

Cu toată stima:

Ignatie Vértes

maestru de sobe.

Petroșeni, Str. A. Vlaicu Nr. 7.

Din Tragediile Moșilor

Ei trăiesc în aceeași mizerie în care au trăit sub stăpânirea milenară a străinilor

Nu există ținut în țara românească în care băstinașii să fi îndurat atât de mult mizeriile și vitregiile vremurilor ca moșii. După felul așezării lor prin văile și văgăunile munților se poate foarte ușor deduce traiul sdruncinat și prigoana ce aceștia au suferit-o în decursul vremurilor, când nu erau decât grupați într'un fel de cnezate. Trecuta multă vreme până au ajuns la un număr mai însemnat, umplând toate văile, poalele și chiar vârfurile munților, creându-și apoi obiceiurile și tradițiile, cari au rămas același de mii de ani, nimic neputând ai ai face să și le schimbe, sau să se lapede de ele și cari formează temelia rezistenței lor timpurilor trecute de grea încercare.

O veche tradiție a moșilor putem aminti, târgul de fete de pe „Muntele Găina”, vestit în timpul din urmă în toată țara, care pe acele vremuri era locul unde se întâlneau în mod clandestin moșii din toate ascunzișurile lor, sfătându-se, nefiind stingheriți de nimeni, schimbându-și totodată lucrurile pe cari unii le aveau, iar alții nu.

Sub dominația străină erau priviți cu teamă de a nu izbucni într'o bună zi întocmai ca un vulcan, de ceace nici nu au scăpat. Sub conducerea eroului Avram Iancu și alții, au dat dovadă de cea mai mare vitejie și curaj în apărarea drepturilor lor. Coasa, sapa și securea le-au fost tovarășii cu care au eșit în fața dușmanului bine înarmat și totuși ei au fost în multe locuri învingătorii. Codrii cu stejari seculari și peșterile le erau buni ospitalieri adăpostindu-i în mod sigur.

Trăiau în mizeria și sub asuprirea străinilor, nu aveau școli pentru a nu învăța carte ca mai pe urmă să fie capabili a știe cere și ei aceleași drepturi de care trebuie să ce bucure orice cetățean în țara sa de origine. Numai oamenii mai cu stare materială puteau să țină copii la școală întâmpinând și aceștia însă destule greutăți. Până și colegii de clasele primare ne urau în așa fel, că la terminarea orelor de clasă, pe sub căruțele tabăcarilor abia scăpam de ei (copii unguri) nebătuți și batjocuriți. În cele din urmă, însă am fost siliți a părăsi școala, continuând-o abia după făurirea României Mari.

Astăzi, după 16 ani dela Unire ei au tot cam aceeași soartă, dar intrucâtva schimbată. Acum au școli, multe cu învățători ieșiți din mijlocul lor, deși nu prea salubre, pot însă face față nevoilor.

Partea importantă care ar trebui să îngrijoreze pe conducătorii și mai ales pe politicienii noștri, este că acele școli sunt nefrecventate. Motivul nefrecventării este foarte just și logic. Copii de moși, sau copii de eroi cum îi mai putem numi se pot întâlni prin toate unghiurile și orașele țării, și chiar peste granițele ei, căutându-și hrana de toate zilele, fie în schimbul unui lucru, fie cerșind, când sunt alungați și chiar bătuți tot de către aceia cari i-au asuprit milenii întregi. Un astfel de caz s'a întâmplat mai anul trecut când un

copil de moș de 11—12 ani se ridicase pe treptele unei case pentru a cere o coajă de pâine nedându-i-se, a voit să odihnească pe trepte mai în jos a fost lovit cu un lemn în cap întocmai ca un câine, în așa fel încât a fost nevoie să intervină salvarea în Timișoara. În fiecare zi se pot vedea grupuri de copii moși între 7 — și — 16 ani, umblând pe străzi și cerșind. Acest lucru se poate vedea în fiecare oraș din țară.

Dacă politicianul nostru i-ar cerceta și s'ar interesa mai de aproape de traiul lor, nu numai în ajun de alegeri când cu fel de fel de promisiuni le câștigă votul și apoi salutare, soarta lor ar putea fi alta.

CINEMA „ORIENT“ BRAD

16 Septembrie

MISTERELE CONTINENTULUI SĂLBATEC

(Das geheimniss des dunkeln Continent)

! un film senzațional exotic despre viața insulei Borneo, înscenarea e executată de o expediție specială cu:

HOSE HOBART ȘI CHARLES PICKFORD.

Corespondentul dela „Bravo” din Baia de Criș

Lucrezi fără semnătură și ești anonim, deci nu te puteam descoperi. Cu câteva corespondențe ai dat însă în gropi și te-ai desvâluit singur.

Las obșcenul în care te complaci în coloanele ce murdărești hârtia, pentru că mie scârbă.

Te-ai legat însă de o serbare ce sa dat în folosul Bisericii ortodoxe de aici.

Ei bine, cred că dacă puțină d-tale materie cenușie te-ar fi însoțit când ai scris, desigur că nu-ți lăsa condeiul să sgărie petecul de hârtie ce l-ai trimis la „Bravo”.

Insulți pe cei cari au dat concurs Părintelui și datorită cărora serbarea a avut succes.

Întâiu că nu ai participat la acea serbare lacare rolul D-tale îți impunea să fii prezent. Așadar nici ideie n'ai avut când ai scris de felul cum s'au petrecut lucrurile.

Au fost despoiați de păduri; aproape toți munții au fost date pe mâini străine pentru exploatare, cari la rândul lor exploatau brațele de muncă a bietului moș, în modul cel mai mișelesc, până mai în urmă când se găsi un Șiancu, tot un fel de sânge de a lui Avram Iancu, care răpuse pe licheava de jidani care-i exploata de mai multe vreme. Moșii cu greu pot să-și mai faeă ciuberele lor de pe urma cărora își țineau familia. Starea sanitară este iarăși cât se poate de precară, sifilisul face ravagii pe multe locuri, și este cunoscut de ei sub numele „freaș” și pe care caută să-l vindece cu diferite buruieni. Sunt apoi alte neajunsuri cari nu pot fi înșirate aci, un ziar fiind prea mic a le cuprinde.

Dacă multe din milioanele Statului cari iau diferite direcții fără a aduce nici un folos țării, s'ar întrebuița pentru deschiderea și punerea în funcțiune a minelor ce s'ar găsi, expleatarea pădurilor cari mai sunt pentru acest scop, soarta lor imediat ar fi schimbată. Părinții ar putea câștiga singuri cele necesare familiei, iar copii să înăețe carte, serviciul sanitar să se pună și în serviciul sănătății lor.

Să nu se uite, că în acei munți zac cele mai vânjoase brațe de luptă cari la auzul goarnei și sunetele clopotelor dela biserică, sunt primii cari pleacă la datorie, când țara îi chiamă, uitând ce e moartea și suferința, de altfel lucruri dovedite în trecut. În revoluția din 1918 în câteva momente, formară Regimentul lui Horia care a vârat spaîma în dușman cât o fi neamul lor.

Guvernul actual și cele viitoare sunt chemate să caute modul de îndreptare a moșilor în ce privește traiul lor, și a nu-i lăsa pradă boalelor și ajtor neajunsuri.

Din „Lumea”.

Giufu

20 Mai 1920.

Soarele s'a arătat azi voios. Norii și ceața s'au risipit. Vaporul plutește în apropierea țămului înalt și stâncos al insulei de sud a Japoniei. Nu se pot vedea decât mici arbuști cocoțați pe vârfuri de stânci ce au forme ciudate omeneste...

Am intrat în portul Moji. Indată după ancorare care s'a făcut departe de țărm — mulțime de luntrii cu motor s'au îndreptat spre vapor. Ajungând lângă vapor din fiecare se ivia câte un drăculeț de japonez, arunca pe bord capătul unei scări de frânghieca ale pompierilor — și îndată se cățara pe scară — ca mîța — cu sacul în spate. Ajuns sus îndată desfăcea șatra de negoș și numai să fie mulți yeni că ai ce cumpăra pe ei. Sunt minunate obiecte încrustate, care ne arată preciziunea și răbdarea în muncă, la acest popor. Lucrurile, a căror fabricație au imitat-o după europeni, nu sunt tocmai solide, dovadă că au învățat un numai fabricarea, ci și meștejugul de a „trage pe sfoară” cumpărătorul.

30 Mai 1920.

Dimineață ofițerii comandanți de „decuri” (apartamente) s'au transportat în orașul Moji. (Intre ei și eu). Am comanda cl. II. și III, unde sunt cartiruiți gradații. În oraș mișcare destul de vie, însă magazinele și prăvăliile închise fiind ceva sărbătoare la Japonezi. Noi încă avem azi Rusaliile. După ce schimbăm bani la ghișeuul unei lănci deschisă prin nu știm ce întâmplare — mai colindăm prin oraș. Acesta e în formă de semicerc, în jurul golfului-port. Edificii mari pentru viața comercială. În dosul orașului un șir de dealuri înalte iarăși în formă de semicerc. Înbrăcăminte bărbăților europenească și destul de sobră. Femeile în mătăsuri. Aceștia sunt cu adevărat rasă galbină, nu Chinezii, cari sunt negrii. La amiazi ne-am întors la vopos.

În fața portului un deal înalt de circa 300 m. Toate părțile de pământ de pe acest deal sunt plane ca masa. S'a scos piatra din pământ și s'au zldit marginile din jos ale parțelilor, pământul apoi a fost „plănărit” și își face o mare plăcere să vezi dealul.

S'au copt pe aici portocalele. Sun foarte mari, dar prea acre. Nutremântul populației — ca și în China — este orezul. Și muncesc mult și greu acești oameni mărunți. Eri după sosire s'au încărcat cărbuni pentru mașinele vaporului. Încărcarea se făcea de pe bărci. Munca o îndeplinau în majoritate femei. Unele dintre ele aveau câte un mic copil. Aceste mici ființe erau purtate și în timpul lucrului în nește ranițe — ca ale soldaților — pe spate. În fiecare barcă erau câte 8—10 femei. Și era un praf de cărbune înădușitor.

Acest praf îl adunau în piept bieții copilași din acest „cârca” lucrătoarelor. Iată o mică icoană despre grelele împrejurări de traiu ale acestui popor, așa de vioiu la treabă și așa de tăcut când îl întrebi multe asupra trebilor din țara lui... Este o căldură mare în acest bazin, iar pentru noi este azi prima zi caldă a anului acestuia.

(Va urma)

Ioan Fodor

La Sarmisegetuza

Cu ocazia serbărilor dela Sarmisegetuza M. S. Regele a ținut următoarea cuvântare în care vibrează calde simfimințe românești

O adâncă și înălțătoare emoție Mă cuprinde și pe Mine, precum v'a cuprins pe toți, luând parte la această serbare de redeşptare a zămislirii Neamului nostru.

Ací, în această vale frumoasă a Hațegului, ne-am întrunit astăzi ca să afirmăm încă odată mai puternic că nu suntem cotropitori ai acestor locuri, ci că suntem demni urmași ai acelor cari au trăit aci din veeie. Opera aceasta este cu atât mai înălțătoare cu cât este o operă ideală care leagă trecutul cu viitorul.

Redarea la lumină a cetății strămoșilor noștri de către acei cari formează garanția de mâine, este una dintre acele sublime împreunări care va face veșnicia acestei opere și a țării acestui neam.

Venind aci azi și văzând avântul manifestat de tineretul acesta univer-

sitar, alături de opera constructivă pe care am avut prilejul s'o constat zilele trecute la echipele studentești de propagandă ale Fundațiilor Regale, Mi se umple sufletul de bucurie și de încredere deplină în viitor. Căci, rolul studențimii românești este un rol de construcție, un rol de întărire națională, întărire care trebuie făcută nu prin vorbe ci prin muncă de fiecare clipă, din muncă constructivă.

Sarmisegetuza și Tibiș sunt pentru Mine două puncte cardinale în această operă.

Fie ca lucrările începute pe aceste locuri unde s'a făcut cea mai ideală împreunare de nații, a eroilor daci cu acei cuceritori și colonizatori fără pereche cari au fost romanii, să însemneze o desăvârșită renaștere a națiunii noastre. (Urale ovațiuni prelungite).

Iar o binefacere a Soc. „Mica“

Cu plăcere am aflat că s'a aprobat din partea Onor. Dir. a Soc. „Mica“ din Brad, ajutoarea ce se urcă la suma 20.000 Lei, pentru terminarea celor două clase, ce sunt în lucrare, la Școala primară din Ormindea. Precum și suma de lei 2.000 pentru facerea a câteva banci pentru elevi.

Mulțumim și pe această cale conducerii Soc. „Mica“, rugând pe D-zeu să le deie însușit și înmîit bunilor donatori și cititori.

I. LAZĂR

Sufragerie

modernă, din stejar afumat, compusă din bufet, servanță, vitrină (cu oglinzi, cristale și sculpturi) și masă ovală cu șeasă scaune îmbrăcate în piele, costat 45.000 lei,

Se vinde
numai cu 20 000 lei,
la avocatul dr. GORA DIN BRAD.

Grâu de sămânță pentru regiunile cari au nevoie

Conferința dela ministerul agriculturii

Luni seara s'a ținut la ministerul de agricultură în prezența d-ului ministru de resort V. Sasu o consfătuire în legătură cu grâul de sămânță ce urmează a se distribui locuitorilor-plugari din regiunile cari au lipsă.

La consfătuire a luat parte și d. Radu Irimescu, subsecretar de stat, cât și d. Tatos directorul centralei de impor-export.

S'a pus în discuție chestiunea livrării imediate a una mie de vagoane de grâu de sămânță în regiunile cari au lipsă mare.

Acest grâu se va da la săteni cu un preț de 25 de mii de lei vagonul, iar restul îi va suporta Statul.

Controlul

D. ministru V. Sasu a insistat mult asupra chestiunii controlului — adică acest grâu să ajungă direct la destinație și să nu fie speculat, pe piețe de terțe persoane.

Se va institui un control cu sancțiuni foarte severe — așa că nici un trafic pe sub mână nu se va putea înfăptui.

Caut cameră mobilată

Adresa la Redacție.

Proces silvic câștigat

Comuna Ormindea de ani de zile avea proces pentru 60 de jugăra de pădure, mare, (proprietatea sa), în comuna Trestia.

De această pădure se ținea dl. Blum, mare bogătaș în Deva. Ea era dată Ormindenilor prin reforma agrară, din averea d-lui Zeibik, alt bogătaș în Sibiu.

Acum, diu nou, prin lege, s'a dat unor Ormindeni. I. L.

Știri de tot felul

— M. S. Regele a vizitat zilele trecute, Banatul.

— D. Dinu Brătinu, la întrunirea din Arad, a cerut, printre altele, și ridicarea stării de asediu.

— D. V. Slăvescu a plecat la Geneva, fiind chemat de d. Titulescu.

— Consiliul Societăților Națiunilor, în ședința din 10 Sept., a admis printre membrii ei și pe Rusia Sovietică.

— Lângă Timișoara, în gara Sacalaz, din cauza unei proaste schimbări a acului, un tren de persoane s'a ciocnit cu un ren de marfă. A fost numai un singur mort.

— În 9 Sept. c. d. ministru dr. Cosinescu a vizitat sanatoriu Geogiu. Dumniasa a aprobat înființarea a 5 noi dispensarii și a 5 cir. med.

◆◆◆◆◆

— D. M. Jianu, contabil la Soc. „Mica“ a logodit cu Dra Mărioara Secrețianu, Ploești. — Felicitări.

Hallo!

Hallo!

CITIȚI CU ATENȚIUNE!

Subsemnatul IOAN KIRSCH, fost câțiva ani arendașul restaurantului „București“, aduc la cunoștința onoratului public, că am deschis zilele trecute în casele d. Benkö din localitate un

nou magazin cu

B o d e g ă,
Restaurant și
Cofetărie

unde se servește curat, bine și efin, fel de fel de mâncări calde și reci. Diferite calități de

beuturi alese, aperitive și prăjituri

proaspete, veți găsi numai la mine.

Muzica de țigani

va distra clientela în fiecare seară. Vă rog, vizitați noul magazin, pentru a vă convinge.

IOAN KIRSCH
BRAD.

— Da mătăle, ce înveți acolo? — i se adresează băiatului, după ce-și făcuse toate socotelile.

— Cetesc o carte.

— O poveste?

— Un fel de poveste.

Când Florea intră însă în chiler să cearnă făină, Măranda se apropie de prispă, — vorbind mereu tare — și sullă printre vorbe:

— A întreat o fată de mătăle.

— ...

— Eu cred c'a fost fata arendașului.

— ...

Apoi tare:

— Știi că femeia lui Catincuță trage să moară...

— Zău! se miră mama flăcăului, care ieșea acuma din chiler.

— Cică a băut burueni să lepede.

Pe inserate de tot, Rosmarin se duse furișat acasă la Măranda și se lămuri pe deplin: Intrebare de el, Milița.

Pleptul i se înăbușa puternic, inlma îi bătea cum ar fi fost bolnav... și-l apucă o durere de cap, îngrozitoare.

Măranda lui Pușcașu îl privi pătrunzător și — după cum înțelegea ea că se poate dragostea, — îi răsă:

— Să te-afum cu oleacă de păr cârlițat, că ți-o trece, puii leiii...

* * *

— Și-a trecut Măranda lui Pușcașu dealul Cornișăului, că n'a fost chip.

— Du-te Mirando, du-te, că nu te-oi uita niciodată. Cu duduia Milița vreau să mă însor..., și-i vedea atunci...

— Da zău, măi băete, ai să pătimești rău Je tot, dacă nu te-afumi cu ți-am spus eu...

— Ei, las'acum și tu! — îi răspunse flăcăul cu privirea în pământ.

La curte erau acasă toți. Domnul State încerca în grădină poamele de-s coapte, duduica Profirița, nevasta dumnisale și fata, făceau șărbeturi în bucătărie.

— Sărut mâinile duduicilor... Am niște pânză de vânzare.

— Nu luăm femeie; — dădu răspuns duduica Profirița.

Milița o cunosc pe dată, se învinefi ca perja dată'n copt și înșină:

— Poate... îi ceva bun și efin, mamă. — Păi nu avem destulă pânză? Ce să mai facem cu asta?

— O dau, — mai spuse Măranda — ieftin. Eftin de tot... Am mare nevoie de bani. Iacă mi-a murit un bou și strângem din toate părțile.

Hai să vedem ce pânză ai, — se ră-mase nevasta arendașului.

— ...

— ...

Cum în timpul acesta dădea o cratiță din foc, — pentru care pricină mama se întoarse cu fața înspre plită, — Măranda făcu un semn al dracului fetei și zise:

— Să nu se mândrească aici... Hai cu mine în ceardac... S'o întindem acolo.

— ...

— Am venit dela fecioru lui Ion Rotaru... a spus că are să vie de acum în fiecare seară în stușișul iazului sub Cornișă... Așa cam înainte de toacă...

— ...

— Este acolo o bancă dosită, a spus...

— ...

— Vine și azi...

— Să mă duc și eu?

— Cum avea să se gândească la una ca asta?

— A vrut să știi mătăle că se duce acolo... și-atăta.

— Vrea să se știe aproape de mătăle...

— ...

— Și-acuma ce fac eu cu pânza?... Că nu-i a mea. Am împrumutat-o din alt sat (Va urma) „Limba Română“